Turkish Studies *Educational Sciences*

Volume 14 Issue 4, 2019, p. 1403-1421

DOI: 10.29228/TurkishStudies.22925

ISSN: 2667-5609

Skopje/MACEDONIA-Ankara/TURKEY

INTERNATIONAL
BALKAN
UNIVERSITY

EXCELLENCE FOR THE FUTURE
IBU.EDU.MK

Research Article / Araştırma Makalesi

Article Info / Makale Bilgisi

✍ *Received/Geliş:* 08.04.2019

✓ *Accepted/Kabul:* 10.08.2019

✍ *Report Dates/Rapor Tarihleri:* Referee 1 (08.05.2019)-Referee 2 (22.05.2019)

This article was checked by iThenticate.

GÖRSEL SANATLAR DERSİ ORTAOKUL KAZANIMLARININ YENİLENMİŞ BLOOM TAKSONOMİSİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

*Fatih KARİP**

ÖZ

Bloom öğretim programını oluşturan kazanımları tüm uygulayıcıları tarafından aynı şekilde algılanması ve ölçülebilir öğrenci davranışlarına dönüşmesini sağlamaya adına tüm kazanımları belli bir hiyerarşi içinde sınıflamıştır. Bu çalışmanın amacı 2018 yılı itibariyle yenilenen Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı ortaokul kazanımlarının yenilenmiş Bloom Taksonomisine göre nasıl bir dağılım gösterdiğini incelemektir. Bu çalışmada görüşme, gözlem, doküman inceleme gibi nitel veri toplama araçlarının kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül ortaya koyan nitel araştırma yaklaşımı, veri toplama aracı olarak doküman inceleme kullanılmıştır. Programda yer alan kazanımların incelenmesi iki aşamada gerçekleştirilmiştir. İlk olarak öğretim programında yer alan tüm kazanımlar araştırmacı, bir alan uzmanı ve bir program geliştirme uzmanı tarafından bireysel olarak çözümlemiş ve bireysel sonuçlar arasındaki farklılıklar tartışılarak ortak bir yargıya varılmaya çalışılmıştır. Daha sonra uzman değerlendirilmesi sözel paneller şeklinde gerçekleştirilmiştir. Uzmanlar bütün kazanımlarda hemfikir oluncaya kadar paneller devam etmiştir. Sonuç olarak görsel sanatlar dersi öğretim programında yer alan ortaokul kazanımları yenilenmiş Bloom Taksonomisine göre incelediğimizde genel olarak kazanımların yer aldığı basamaklar bir sonraki basamağa katkı sağlayabilecek ve öğrenciyi nihai amacına götürebilecek şekilde teşkil edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Fakat duyuşsal alandaki kazanımların tüm kazanımlara oranla yeterli olmadığı ve alana özgü terimler bilgisinin yer aldığı olgular bilgisi basamağında bir kazanımın bulunmaması önemli bir eksiklik olarak görülmüştür.

* Dr. Öğr. Üyesi, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, E-posta: fkarip@agri.edu.tr

Anahtar Kelimeler: Görsel Sanatlar Eğitimi, Ortaokul Kazanımları, Yenilenmiş Bloom Taksonomisi

AN EVALUATION OF THE SECONDARY SCHOOL ACQUISITIONS OF VISUAL ARTS COURSE ACCORDING TO REVISED BLOOM TAXONOMY

ABSTRACT

Bloom categorized the objectives within a certain hierarchy with the idea that the curriculum would facilitate teachers to teach. Thus, the curriculum acquisitions will be perceived by all practitioners in the same way and will be transformed into measurable student behaviors. The purpose of this study is to investigate how the secondary school acquisitions of the renewed visual arts curriculum by 2018 will be distributed in accordance with the revised Bloom Taxonomy. The analysis of the acquisitions in the curriculum was carried out in two stages. First of all, all the acquisitions in the curriculum have been analyzed individually by a researcher, a field specialist and a curriculum development specialist, and then differences between individual results are discussed and a common judgment is tried to be reached. The panels continued until the experts agreed on all acquisitions. As a result, when we examine the secondary school acquisitions in the visual arts curriculum according to the revised Bloom Taxonomy, in general, it is concluded that the steps in which the acquisitions take place are formed in such a way as to contribute to the next step and lead the student to its final aim. However, it was determined that the acquisitions in the affective domain were not sufficient compared to all the achievements, and that there was no acquisition in the factual dimension which includes knowledge of terminology was considered as an important deficiency.

STRUCTURED ABSTRACT

Introduction

The purpose of this study is to investigate how the secondary school acquisitions of the renewed visual arts curriculum by 2018 will be distributed in accordance with the revised Bloom Taxonomy. Bloom categorized the objectives within a certain hierarchy with the idea that the curriculum would facilitate teachers to teach. Thus, the curriculum acquisitions will be perceived by all practitioners in the same way and will be transformed into measurable student behaviors (Bloom, 1956). Among these hierarchical classifications considered by many researchers, Bloom's taxonomy was the most accepted one. Bloom's cognitive taxonomy consists of 6 steps. These are knowledge, comprehension, application, analysis, synthesis and evaluation. Among these categories, knowledge, comprehension and application are accepted as sub-cognitive steps, and analysis, synthesis and evaluation are accepted as metacognitive steps of the cognitive domain. The Bloom Taxonomy was revised and developed by his students Anderson,

Krathwohl et al. with various innovations. Accordingly, the original Bloom taxonomy consists of a single dimension, yet the revised taxonomy has been transformed into a two-dimensional structure as knowledge and cognitive process. The cognitive process dimension was revised, and the nouns were changed into verbs and gerunds to label the categories as from knowledge to remember, comprehension to understand, synthesis to create. In addition, the create category was replaced with evaluation category and formed the last category of the cognitive dimension (Ari, 2011). It is defined as information that includes the cognitive strategies of the learner. In the cognitive domain, "how" the learner will learn in the cognitive process dimension is mentioned.

Method

In this study, document analysis is used as a data collection tool which is a qualitative research approach that uses qualitative data collection tools such as interview, observation, document review and realistically and wholly realizing perceptions and events in natural environment (Demirbaş, 2014). Document review is the examination of all previously created official or private documents. These documents can be obtained from libraries, museums, archaeological sites, various archives, letters, memoirs, petitions, inscriptions, legends, epics, diaries, leaflets, posters, stamps, poems, fairy tales, newspapers, etc. (Sönmez & Alacapınar, 2011). For this purpose, 81 secondary school acquisitions included in the Visual Arts Course Curriculum published by the Ministry of National Education in 2018 constitute the data of the study. The acquisitions in the Visual Arts Curriculum are differentiated according to the cognitive and affective domain categories of the Revised Bloom Taxonomy and they were quantified, and the relationships were evaluated by taking the percentage and frequency values into consideration. The analysis of the acquisitions in the curriculum was carried out in two stages. First of all, all acquisitions in the curriculum have been analyzed individually by a researcher, a field expert and a curriculum development specialist, and the differences between individual results have been discussed and a common judgment has been made. Then, the expert evaluation was carried out through panels. The panels continued until the experts agreed on all acquisitions.

Findings

In this study, the 81 acquisitions in the visual arts course secondary school curriculum, which were prepared in 2008 and have been used since then, were analyzed in terms of grade level according to Revised Bloom Taxonomy. The acquisitions in the program were categorized primarily as cognitive, affective and psychomotor. Since there are no psychomotor skills among the specific objectives of the Visual Arts Course, there is no acquisition for psychomotor skills in the curriculum. Cognitive acquisitions were evaluated according to the knowledge and cognitive process dimensions of the revised Bloom Taxonomy and affective acquisitions were evaluated according to the affective domain categories.

It was determined that eighteen (94,7%) of the acquisitions of secondary school 5th grade of the visual arts course are cognitive, one (5,3%) is affective; nineteen (90,5%) of the acquisitions of the 6th and 7th grades are cognitive and two (9,5 %) are affective; eighteen of the

acquisitions of the 8th grade are cognitive and two (10%) of them are affective. There is no acquisition in psychomotor domain. It is seen that the rates of cognitive and affective acquisitions in the 6th, 7th and 8th grades are generally close to each other, and acquisitions in cognitive domain are slightly higher and acquisitions in affective domain are slightly lower compared to 5th grade acquisitions. On the basis of all grades, acquisitions in the affective domain constitute 8.6% (7 acquisitions) of the visual arts course secondary school curriculum. It is seen that the affective acquisitions of the visual arts curriculum are distributed without a hierarchical order, and they are generally in the *receiving* and *responding* category. It is also seen that one of the acquisitions related to 5th grade is in the *valuing* category, two of the acquisitions related to 6th grade is in *responding* category, one of the two of the acquisitions related to 7th grade is in *receiving* category and the other one is in *responding* category, and two of the acquisitions related to 8th grade are in *valuing* category. The higher-level categories of the affective domain are very difficult to teach and measure in the teaching environment. Therefore, it is considered very difficult to include one acquisition in these categories and transfer it to the student.

The 74 acquisitions in the secondary school curriculum of the visual arts course were examined according to the sub-dimensions of knowledge and cognitive process of the Revised Bloom Taxonomy and the places of all the acquisitions in taxonomy were determined. According to this, 22% of the 5th grade achievements are conceptual, 33% are operational and 45% are metacognitive knowledge; 21% of the 6th grade achievements are conceptual, 42% are operational and 37% are metacognitive knowledge; 31.5% of class 7th grade acquisitions are conceptual, 31.5% are operational and 37% are metacognitive knowledge; 22% of the 8th grade acquisitions are conceptual, 33% are operational and 44% are in the metacognitive knowledge level. Accordingly, it can be seen that the acquisitions in all grades gradually increase from the acquisitions that generate conceptual knowledge to the acquisitions including metacognitive knowledge.

Results

As a result, when we examine the secondary school acquisitions in the visual arts curriculum according to the revised Bloom Taxonomy, it is concluded that the categories in which the acquisitions take place are generally planned in such a way as to contribute to the next category and lead the student to its final aim. However, it was seen that the acquisitions in the affective field are not enough compared to all achievements, and the fact that there is no acquisition in the knowledge of the terminology including specific terminology related to the field is considered as an important deficiency.

Keywords: Visual Art Education, Secondary School Acquisitions, Revised Bloom Taxonomy

Giriş

Görsel sanatlar eğitimi, zeka, yaratıcılık ve görsel algı yönünden gelişmesini destekleyerek Genel eğitimin içerisinde bireyin bilişsel, duyuşsal gelişimine dolayısıyla bireyin çevresi ile estetik bir

bağ kurmasını sağlayarak önemli katkılar sağlamaktadır (Şahin ve Yağcı, 2012). Hem genel hem de sanatsal anlamda yaratıcı düşüncenin geliştirilmesi için sanat eğitimi, okul öncesi dönemden başlayarak temel, orta, yüksek eğitim ve meslek süreci ile birlikte meslek sonrası da verilmesi gereken bir alan olarak görülmelidir. Bu anlamda sanat eğitimi diğer derslerin bir tamamlayıcısı olarak değil, bilakis kendi özel yapısı gereği verilmesi gereken zorunlu bir alan olarak kabul edilmektedir (Alakuş ve Mercin, 2007).

Öğretim programları değişen şart ve ihtiyaçlar doğrultusunda yenilenmek durumundadır. 2018 yılında güncellenen görsel sanatlar dersi öğretim programı ile çeşitli yenilikler getirilmiştir. Görsel sanatlar eğitiminin bina edildiği öğrenme alanları güncellenmiştir. Görsel sanatlarda biçimlendirme öğrenme alanı görsel iletişim ve biçimlendirme; görsel sanatlar kültürü, sanat eleştirisi ve estetik; müze bilinci, kültürel miras olarak yenilenmiştir (MEB, 2008; MEB, 2018). Buna göre öğrenme alanlarını oluşturan kazanımlar güncellenerek daha sade bir program oluşturulmuştur.

Bu çalışma 2018 yılı itibarıyla kullanılan görsel sanatlar öğretim programını ortaokul kazanımlarını yenilenmiş Bloom Taksonomisine göre ne tür bir dağılım sergilediğini ortaya koymaya çalışmaktadır. Bloom öğretim programını öğretmenlere kolaylık sağlayacağı düşüncesiyle hedefleri belli bir hiyerarşi dahilinde sınıflandırmıştır. Böylece öğretim programı kazanımları tüm uygulayıcılar tarafından aynı şekilde algılanarak ölçülebilir öğrenci davranışlarına dönüşecektir (Bloom, 1956). Birçok araştırmacı tarafından ele alınan bu hiyerarşik sınıflandırmalar arasında Bloom taksonomisi en çok kabul gören çalışma olmuştur. Bloom'un bilişsel taksonomisi 6 basamaktan oluşmaktadır. Bu basamaklar bilgi, kavrama, uygulama, analiz, sentez ve değerlendirme olarak oluşturulmuştur. Bu basamaklar arasından bilgi, kavrama ve uygulama alt bilişsel basamaklar olarak kabul edilirken; analiz, sentez ve değerlendirme basamakları bilişsel alanın üst düzey süreçlerini oluşturmaktadır. Bloom taksonomisi öğrencisi Anderson, Krathwohl ve arkadaşları tarafından geliştirilerek çeşitli yeniliklerle yeniden ele alınmıştır. Buna göre orijinal Bloom taksonomisi tek boyuttan oluşurken, yenilenmiş taksonomi bilgi ve bilişsel süreç olmak üzere iki boyutlu bir yapıya dönüştürülmüştür. Bilişsel süreç boyutu isimden fiile dönüştürülerek bilgi, hatırlama; kavrama, anlama; sentez, yaratma olarak yeniden adlandırılmıştır. Ayrıca yaratma basamağı değerlendirme basamağı ile yer değiştirilerek bilişsel alanın son basamağını oluşturmuştur (Arı, 2013). Öğrenenin biliş stratejilerini içeren bilgi olarak tanımlanan bilişsel alandaki bilişsel süreç boyutu, öğrenenin “nasıl” öğreneceği belirtilmektedir. Revize Edilmiş Bloom Taksonomisine göre bilişsel süreç boyutu kategorileri şöyledir (Krathwohl vd., 2002; Amer, 2006; Zorluoğlu, Şahintürk ve Bağrıyanık, 2017):

1. Hatırla: Bilginin hatırlanması, simge ve sembollerle ifade edilmesidir.
2. Anla: Bilginin öğrenci tarafından yorumlanması, farklı yollarla ifade edilmesidir
3. Uygula: Bilginin bir problemin çözümünde, alıştırma yapmada ya da uygulamalarda kullanılmasıdır.
4. Analiz (Çözümle): Bilginin, bütünü oluşturan parçalara ayrılarak parçaların ayrı ayrı ortaya çıkarılmasıdır.
5. Değerlendir: Ele alınan kriterlere göre standartlara veya yargılara ulaşılmasıdır.
6. Yarat (Oluştur): Parçalardan anlamlı bütünlükler veya özgün bir ürün oluşturulmasıdır.

Yeni taksonominin önemli değişikliklerinden biri de bilişsel süreçlerden oluşan tek boyutlu bloom taksonomisine bilgi boyutunun da eklenmesi olmuştur. Öğretim programını oluşturan hedefler belli bir içeriği ve bu içerik ile öğrencinin neler yapacağını ifade etmektedir. Yani hedefler “ad” ve “eylemsi” den oluşur. Güncel taksonomide kazanımın ad kısmı bilgi boyutunu; eylemsi kısmı ise bilişsel süreç boyutunu teşkil etmektedir. Örneğin “Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır” kazanımındaki Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve

tasarım ilkeleri ad ögesini yani bilişsel alanın bilgi boyutunu; kullanır ifadesi ise eylemsi ögesini yani bilişsel alanın bilişsel süreç boyutunu oluşturmaktadır (Krathwohl, 2002; Bümen, 2006). Bilişsel alanın bilgi boyutu basamakları aşağıdaki gibidir (Krathwohl, 2002; Durmuş, 2017)

1. Olgusal bilgi: Terimler ve özel ayrıntıların bilgisi alt basamaklarından oluşmaktadır. Bir alana özgü olan, en temel bilgi şemsiyesi olarak tanımlanmaktadır.

2. Kavramsal bilgi: Sınıflamaların ve kategorilerin bilgisi, ilkelerin ile genellemelerin bilgisi, model yapılar ve kuramların bilgisi alt basamaklarından oluşmaktadır. Kavramların anlamları ve birbiri ile ilişkilerini içeren örgütlenmiş bilgi olarak tanımlanmaktadır.

3. İşlemsel bilgi: Özel beceriler ve algoritmaların bilgisi, bir alana özgü tekniklerin bilgisi ve uygun yöntemi uygulama ölçütlerinin bilgisi alt basamaklarından oluşmaktadır. Bir iş veya işlemin nasıl yapılacağını içeren sıralı bilgi olarak tanımlanmaktadır.

4. Üstbilişsel bilgi: Stratejilerin bilgisi, uygun durumlarda ve koşullarda bilişsel görevler bilgisi ve kendi bilgilerini bilme bilgisi alt basamaklarından oluşmaktadır.

Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı 2018 yılında yayımlanan Görsel Sanatlar Dersi ortaokul kazanımlarının yenilenmiş Bloom Taksonomisine göre;

1. Duyuşsal alan basamaklarına göre nasıl bir dağılım gösterdiğini belirlemektir.
2. Bilişsel alan basamaklarına göre nasıl bir dağılım gösterdiğini belirlemektir.

Yöntem

Bu çalışmada görüşme, gözlem, doküman inceleme gibi nitel veri toplama araçlarının kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül ortaya koyan nitel araştırma yaklaşımı, veri toplama aracı olarak doküman inceleme kullanılmıştır (Demirbaş, 2014). Doküman inceleme önceden oluşturulmuş resmi veya özel her türlü belgenin incelenmesidir. Kütüphaneler, müzeler, sit alanları, çeşitli arşivlerden elde edilebilen bu belgeler, mektuplar, anılar, dilekçeler, yazıtlar, efsaneler, destanlar, günlükler, bildiriler, afişler, pullar, şiirler, masallar, gazeteler vs olabilir. (Sönmez ve Alacapınar, 2011). Bu amaçla Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2018 yılında yayımlanan Görsel Sanatlar Dersi Öğretim programında yer alan 81 ortaokul kazanımı araştırmanın verilerini oluşturmaktadır. Görsel Sanatlar Öğretim programında yer alan kazanımlar Yenilenmiş Bloom Taksonomisi'nin bilişsel ve duyuşsal alan basamaklarına göre ayrıştırılmış ve nicelleştirilerek aralarındaki ilişkiler yüzde ve frekans değerleri dikkate alınarak değerlendirilmiştir.

Programda yer alan kazanımların incelenmesi iki aşamada gerçekleştirilmiştir. İlk olarak öğretim programında yer alan tüm kazanımlar araştırmacı, bir alan uzmanı ve bir program geliştirme uzmanı tarafından bireysel olarak çözümlenmiş ve bireysel sonuçlar arasındaki farklılıklar tartışılarak ortak bir yargıya varılmaya çalışılmıştır. Daha sonra uzman değerlendirilmesi sözel paneller şeklinde gerçekleştirilmiştir. Uzmanlar bütün kazanımlarda hemfikir oluncaya kadar paneller devam etmiştir.

Bilişsel alanda olduğu tespit edilen 74 kazanım Yenilenmiş Bloom Taksonomisinin bilgi ve bilişsel süreç boyutu doğrultusunda; 7 kazanım ise duyuşsal alan basamakları dikkate alınarak analiz edilmiştir. Yapılan analizlerde programda yer alan her bilişsel kazanım için bilgi boyutunun bulunduğu sütun ile bilişsel süreç boyutunun bulunduğu satırın kesiştiği hücre kazanımın bulunduğu yeri göstermektedir (Zorluoğlu vd, 2016).

Tablo 1: Yenilenmiş Bloom Taksonomisinin Bilgi ve Bilişsel Süreç boyutları

	A.Olgular Bilgisi	B.Kavramlar Bilgisi	C.İşlemeler Bilgisi	D.Üstbilişsel Bilgi
1.Hatırlama	1A	1B	1C	1D
2.Anlama	2A	2B	2C	2D
3.Uygulama	3A	3B	3C	3D
4.Analiz	4A	4B	4C	4D
5.Değerlendirme	5A	5B	5C	5D
6.Yaratma	6A	6B	6C	6D

Örnek olarak “G.5.2.1. Yerel kültüre ait motifleri açıkla” kazanımında “Yerel kültüre ait motifler” ifadesi bilgi boyutunun kavramsal bilgi basamağına; “açıkla” ifadesi ise bilişsel süreç boyutunun anlama basamağında olduğunu göstermektedir. Buna göre G.5.2.1. kazanımı bilişsel alan taksonomisinin 2B hücresine karşılık gelmektedir. “G.6.1.5. Görsel sanat çalışmada perspektifi kullanır” kazanımında geçen “Görsel sanat çalışmada perspektifi” ifadesi bilgi boyutunun işlemsel bilgiler basamağına; “kullanır” ifadesi ise bilişsel süreç basamaklarından uygulama basamağına işaret eder. Buna göre G.6.1.5. kazanımı 3C hücresinde yer almaktadır. “G.7.3.3. Sanatçıların eserlerini oluşturma süreçlerini karşılaştır” kazanımında geçen “Sanatçıların eserlerini oluşturma süreçleri” ifadesi bilgi boyutunun üstbilişsel bilgiler basamağına; “karşılaştır” ifadesi ise bilişsel süreç basamaklarından analiz basamağına işaret eder. Buna göre G.7.3.3. kazanımı 4D hücresinde yer almaktadır.

Bulgular ve Yorum

Bu çalışmada 2018 yılında hazırlanan ve kullanılmakta olan Görsel Sanatlar Dersi ortaokul programında yer alan 81 kazanımı Revize edilmiş Bloom Taksonomisine göre sınıf bazında ele alınarak analiz edilmiştir. Programda yer alan kazanımlar öncelikli olarak bilişsel, duyuşsal ve psikomotor olarak kategorize edilmiştir. Öğretim programında Görsel Sanatlar Dersinin özel amaçları arasında da bulunmadığından psikomotor becerilere yönelik herhangi bir kazanım yer almamaktadır. Bilişsel kazanımlar yenilenmiş Bloom Taksonomisinin bilgi ve bilişsel süreç boyutlarına göre, duyuşsal kazanımlar ise duyuşsal alan basamaklarına göre incelenmiştir. Bilişsel ve duyuşsal alana yönelik kazanımlar Tablo.2. de sınıflandırılmıştır.

Tablo 2: Görsel Sanatlar Dersi Kazanımlarının Bilişsel ve Duyuşsal alan dağılımları

Kazanımlar Öğrenme Alanları	5.sınıf		6.sınıf		7.sınıf		8.sınıf	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Bilişsel	18	94,7	19	90,5	19	90,5	18	90
Duyuşsal	1	5,3	2	9,5	2	9,5	2	10
Psikomotor	0	0	0	0	0	0	0	0
Toplam	19	100	21	100	21	100	20	100

Tablo.2’ye göre Görsel Sanatlar Dersi ortaokul 5. sınıf kazanımlarının 18’i (%94,7) bilişsel, 1’ü (%5,3) duyuşsal; 6. sınıf ve 7. sınıf kazanımlarının 19’u (%90,5) bilişsel, 2’si (%9,5) duyuşsal; 8. sınıf kazanımların ise 18’i (%90) bilişsel, 2’si (%10) duyuşsal kazanımlar olduğu ortaya çıkmıştır. Psikomotor alanla ilgili herhangi bir kazanım bulunmamaktadır. 6, 7 ve 8. sınıf kazanımlarından bilişsel ve duyuşsal kazanımların oranlarının genellikle birbirine yakın olduğu; 5. sınıf kazanımlarından bilişsel

kazanımların bir miktar yüksek, duyuşsal kazanımların ise bir miktar düşük olduğu görülmektedir. Tüm sınıflar bazında Görsel Sanatlar Dersi ortaokul programının %8,6'sını (7 kazanım) duyuşsal alan kazanımları oluşturmaktadır.

Araştırmanın 1. amacı doğrultusunda görsel sanatlar dersi ortaokul kazanımları duyuşsal alan basamakları dikkate alınarak sınıflandırılmış ve tablo.3.'te ifade edilmiştir.

Tablo 3: Görsel Sanatlar Dersi Kazanımlarının Duyuşsala Alan Basamaklarına Göre Dağılımı

Duyuşsal alan basamakları	KAZANIMLAR				TOPLAM
	5.SINI F	6.SINI F	7.SINI F	8.SINI F	
Alma			7.3.4.		1
Tepkide bulunma		6.2.2. 6.2.4.	7.2.4.		3
Değer verme	5.3.7.			8.2.2. 8.2.4.	3
Örgütlenme					
Kişilik haline getirme					
TOPLAM	1	2	2	2	7

Tablo 3. incelendiğinde ortaokul Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı duyuşsal kazanımlarının bir hiyerarşik sıralama olmadan dağıldığı ve genellikle *alma* ve *tepkide bulunma* basamaklarında toplandığı görülmektedir. 5. sınıfa ait 1 kazanımın *değer verme*, 6. sınıfa ait 2 kazanımın ise *tepkide bulunma*, 7. sınıfa ait iki kazanımdan biri *alma* bir diğeri *tepkide bulunma* basamağında olduğu, 8. sınıfa ait 2 kazanımın ise *değer verme* basamağında bulunduğu görülmektedir. Duyuşsal alan üst düzey basamakları eğitim öğretim ortamında öğretilmesi ve ölçülmesi oldukça güç olan basamaklardır. Bu nedenle bu basamakta bir kazanımın yazılması ve öğrenciye aktarılması oldukça zor görülmektedir.

Araştırmanın 2. amacı doğrultusunda Görsel Sanatlar Dersi ortaokul programında yer alan 74 kazanım Yenilenmiş Bloom Taksonomisi bilgi ve bilişsel süreç alt boyutlarına göre incelenmiş ve tüm kazanımların taksonomideki yeri belirlenmiştir. Görsel Sanatlar Dersi ortaokul kazanımları tüm sınıflar bazında yüzdelik dilimleri ile aynı tabloda (Tablo.4.) ele alınarak dağılımın topluca görülmesi ve birlikte değerlendirilmesi sağlanmıştır.

Tablo 4: Görsel Sanatlar Dersi Kazanımlarının Bilişsel Alan Basamaklarına Göre Dağılımı

	Olgusal Bilgi				Kavramsal Bilgi				İşlemsel Bilgi				Üstbilişsel Bilgi			
	5	6	7	8	5	6	7	8	5	6	7	8	5	6	7	8
Hatırlama					18	19	19	18								
Anlama					5.2.1. 5.2.4. 5.2.5. 5.3.6. %22	6.2.1. 6.2.3. 6.3.2. 6.3.3. %21	7.1.1. 7.2.1. 7.2.3. 7.3.1. 7.3.7. 7.3.8. %31,5	8.1.1. 8.1.2. 8.3.2. 8.3.3. %22								

Uygulama									5.1.1.	6.1.1.	7.1.2.	8.1.3.				
									5.1.2.	6.1.2.	7.1.3.	8.1.4.				
									5.1.3.	6.1.3.	7.1.4.	8.1.5.				
									5.1.4.	6.1.5.	7.1.5.	8.1.6.				
									5.1.5.	6.1.6.	7.1.6.	8.1.7.				
									5.1.7.	6.1.7.	7.1.8.	8.1.9.				
									%33	6.1.8.	%31,5	%33				
									6.1.9.							
									%42							
Çözümleme (Analiz)													5.2.2.	6.2.5.	7.2.2.	8.2.1.
													5.2.3.	6.2.6.	7.2.4.	8.2.3.
													5.3.1.	6.3.5.	7.3.3.	8.3.1.
													5.3.2.	6.3.6.	7.3.5.	8.3.4.
													5.3.4.	%21	%21	8.3.6.
													%28			%28
Değerlendirme													5.3.3.	6.3.1.	7.3.2.	8.3.5.
													5.3.5.	6.3.4.	7.3.6.	8.3.7.
													%11	%11	%11	%11
Oluşturma													5.1.6.	6.1.4.	7.1.7.	8.1.8.
													%6	%5	%5	%5
Toplam																

Tablo.4'e göre ortaokul Görsel Sanatlar Dersi bilişsel alan kazanımlarının bilgi ve bilişsel süreç boyutuna olan dağılımı bir bütün olarak görülebilmektedir. Tablo.4 incelendiğinde dikkatimizi çeken en önemli nokta bilişsel süreç basamaklarından herhangi birine ait olgusal bilgi bulunmuyor olmasıdır. Tabloya göre 5. sınıf kazanımlarının %22'si kavramsal bilgi, %33'ü işlemsel bilgi, %45'i üstbilişsel bilgi; 6. sınıf kazanımlarının %21'i kavramsal, %42'si işlemsel bilgi, %37'si üstbilişsel bilgi; 7. sınıf kazanımlarının %31,5'i Kavramsal bilgi, %31,5'i işlemsel bilgi, %37'si üstbilişsel bilgi; 8. sınıf kazanımların %22'si kavramsal, %33'ü işlemsel bilgi, %44'ü üstbilişsel bilgi basamağında yer almaktadır. Buna göre tüm sınıflar bazında kazanımların kavramsal bilgileri oluşturan kazanımlardan üstbilişsel bilgileri içeren kazanımlara doğru kademeli bir biçimde arttığı görülmektedir (Şekil.1).

Şekil 1. Görsel Sanatlar Dersi Ortaokul Kazanımlarının bilgi boyutu alt basamaklarına göre dağılımı

Bilişsel süreç bağlamında incelediğimizde en fazla dikkatimizi çeken bulgu hatırlama basamağında bir kazanımın bulunmuyor olmasıdır. Bununla tüm sınıf kazanımlarının genel olarak birbirine yakın ve belli bir sistematik düzene sahip olduğu görülmekle beraber 7. sınıf kazanımlarından anlama basamağında, 6. sınıf kazanımlarında uygulama basamağında, 5. ve 8. sınıf kazanımlarından analiz basamağında, 8. sınıf kazanımlarından değerlendirme basamağında diğer sınıflara göre küçük artışlar görülmektedir. Bununla beraber tüm sınıf kazanımlarının anlama, uygulama ve analiz basamaklarında yoğun olarak toplandığı görülmektedir. Tüm sınıflarda kazanımların uygulama basamağına kadar arttığı ve daha sonra kademeli olarak yaratma basamağına doru sistematik olarak azaldığı görülmektedir (Şekil.2).

Şekil 2. Görsel Sanatlar Dersi İlkokul Kazanımlarının bilişsel süreç boyutu alt basamaklarına göre dağılımı

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada 2018 yılı itibari ile yenilenene Görsel Sanatlar Dersi öğretim programında yer alan ortaokul kazanımlarının yenilenmiş Bloom Taksonomisine göre ne tür bir dağılım gösterdiği incelenmiştir. Buna göre Görsel Sanatlar Dersi kazanımlarının %8,6'sını (7 Kazanım) duyuşsal alan

kazanımları; %91,6'sını (74 kazanım) bilişsel alan kazanımları oluşturmaktadır. Duyuşsal alan kazanımları eğitim programlarının önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Milli eğitim bakanlığı tarafından hazırlanan öğretim programlarının genel amaçları ve Görsel Sanatlar Öğretim Programının özel amaçları (MEB, 2018) incelendiğinde duyuşsal öğrenmelere hitap eden birçok amacın yer aldığı görülmektedir. Bununla birlikte duyuşsal öğrenmelerin gerçekleşmesi için bilişsel alanda çeşitli öğrenmelerin olması gerekmektedir (Kayhan, 2010). Dolayısıyla bilişsel ve duyuşsal öğrenmeler birbirlerini tamamlar nitelikte olmaları gerekmektedir. Bununla beraber sanatsal alanda ilerlemenin en önemli boyutlarından birini de duyuşsal kazanımlar oluşturmaktadır (Hanna, 2007). Bu açıdan incelediğimizde Görsel Sanatlar Öğretim Programında yer alan duyuşsal kazanımların bilişsel kazanımlara oranla az sayıda olmazı eleştirel bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır.

Görsel sanatlar öğretim programını bilişsel alan kazanımları bilişsel süreç becerileri boyutunu dikkate alarak incelediğimizde hatırlama düzeyinde bir kazanımın olmaması dikkatimizi çekmektedir. Bilişsel süreç boyutunu oluşturan basamaklar arasında hiyerarşik bir aşama söz konusudur (Bümen, 2006). Bu hiyerarşide hatırlama basamağı, bir alana özgü kavram ve olguların karşılaştığında tanıma ya da ezberden ifade edilmesini, ilgili bilgiyi uzun süreli bellekten geri getirmeyi içeren bir bilişsel sürecin en alt basamağını teşkil eder (Arı, 2013; Baştürk ve Taştepe, 2014). Buna göre uygulama becerisi anlama basamağına; anlama basamağındaki bilgiler ise hatırlama basamağına bağlıdır. Ancak yenilenmiş taksonomide sadece iki basamağın hatırlama ile ilgilendiğini, diğer basamakların ise öğrenilenlerin transferini gerektirdiğini belirterek, öğretimde ancak uygulama, çözümleme, değerlendirme ve yaratma süreçlerine odaklanarak anlamlı öğrenmenin gerçekleşebileceğini (Bümen, 2006) düşünürsek hatırlama basamağındaki süreçler çok büyük bir eksiklik olmayacağı, anlama basamağı ile yerinin doldurulabileceği düşünülmektedir.

Görsel sanatlar dersinin ürüne dönük nihai amacı öğrencinin görsel sanatlar alanındaki temel kavram ve uygulamalar konusunda bilgi, beceri ve anlayış ile yaratıcı özelliklerini ortaya koyacak eserler oluşturmaktır. Öğrencilerin konudan zevk almasını sağlayan, merakını arttıran bol etkinlik örnekleri ile araştırmaya ve keşfetmeye yöneltmek gerekmektedir (Bayındır, 2013). Bu açıdan öğrenciyi yaratıcı eserler ortaya koymaya götürecek uygulama, analiz ve değerlendirme kazanımlarının etkili olabilecek şekilde planlandığı söylenebilir. Fakat öğretim programını bir bütün olarak ele aldığımızda sınıf seviyesi ile bilişsel alan kazanımları arasında sabit bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Bunun aksine sınıf düzeyi arttıkça bilişsel alan kazanımlarının sayılarının da bu oranda artması beklenmektedir (Anderson ve Krathwohl, 2010).

Görsel sanatlar öğretim programını bilişsel alan kazanımlarını bilgi boyutunu dikkate alarak incelediğimizde olgusal bilgiler basamağında herhangi bir kazanımın bulunmadığı ve programı oluşturan bilgilerin üstbilişsel bilgi basamağına doğru kademeli olarak arttığı görülmektedir. Olgusal bilgiler görsel sanatlar dersine ait terminolojik ve alana özgü özel bilgilerin yer aldığı basamaktır (Bümen, 2006). Görsel sanatlar disipline özgü terimleri yer aldığı özel bir derstir. Bu bakımdan olgular bilgisi önemli bir alan teşkil etmektedir. Bununla birlikte kazanımların üstbilişsel bilgilere doğru yoğunlaşması öğrencinin var olan bilgilerden yola çıkarak özgün eserler üretmesini sağlayarak, kendi bilişleri hakkındaki farkındalığı arttırarak (Ayvaci ve Türkdoğan, 2010) kendi üslubunu oluşturacak bir katkı sağlayabileceği söylenebilir.

Sonuç olarak görsel sanatlar dersi öğretim programında yer alan ortaokul kazanımları yenilenmiş Bloom Taksonomisine göre incelediğimizde genel olarak kazanımların yer aldığı basamaklar bir sonraki basamağa katkı sağlayabilecek ve öğrenciyi nihai amacına götürebilecek şekilde teşkil edildiği sonucuna ulaşmıştır. Fakat duyuşsal alandaki kazanımların tüm kazanımlara oranla yeterli olmadığı ve alana özgü terimler bilgisinin yer aldığı olgular bilgisi basamağında bir kazanımın bulunmaması önemli bir eksiklik olarak görülmüştür.

KAYNAKÇA

- Amer, A. (2006). Reflections on Bloom's Revised Taxonomy, *Electronic Journal of Research in Educational Psychology*, 4(1), 213-230.
- Anderson, L.W., & Krathwohl, D. R. (2010). *Öğrenme öğretim ve değerlendirme ile ilgili bir sınıflama*, D.A. Özçelik (Çev.) Ankara: Pegem Akademi.
- Arı, A. (2013). Bilişsel Alan Sınıflamasında Yenilenmiş Bloom, SOLO, Fink, Dettmer Taksonomileri ve Uluslararası Alanda Tanınma Durumları, *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(2), 259-290.
- Ayvacı, H.Ş., Türkdoğan, A. (2010). Yeniden Yapılandırılan Bloom Taksonomisine Göre Fen ve Teknoloji Dersi Yazılı Sorularının İncelenmesi, *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 7(1), 13-25.
- Baştürk, S., Taştape, M. (2014). Bilişsel Davranışların Ölçülmesi, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme (Ed. Savaş Baştürk), Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Bayındır, H. (2013). Çocuklarda yaratıcılık ve Geliştirilmesi, Ankara: Eğiten Kitap.
- Bloom, B. S. (1956). *Taxonomy of educational objectives, the classification of educational goals, handbook I: Cognitive Domain*. New York: David McKay Company.
- Bümen, N.T. (2006). Program Geliştirmede Bir Dönüm Noktası: Yenilenmiş Bloom Taksonomisi, *Eğitim ve Bilim*, 31(142), 3-14.
- Demirbaş, M. (2014). Bilimsel Araştırmada Temel Kavramlar, Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri (Ed. M. Metin), Ankara: Pegem Akademi.
- Durmuş, B. (2017). 4. Sınıf Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğretim Programının Bloom ve Revize Edilmiş Bloom Taksonomisine Göre Değerlendirilmesi, *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 21, 44-58.
- Hanna, W. (2007). The New Bloom's Taxonomy: Implications for Music Education, *Arts Education Policy Review*, 108(4), 7-16.
- Kayhan, C. (2010). *İlköğretim Sosyal Bilgiler 4. Ve 5. Sınıf Ünite Kazanımları ile Ders Kitapları Hazırlık ve Değerlendirme Sorularının Bilişsel, Duyuşsal ve Psikomotor Hedefler Açısından Karşılaştırılması*, Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Krathwohl, D. R. (2002). A revision of Bloom's taxonomy: An overview. *Theory into practice*, 41(4), 212-218.
- MEB, (2008). Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı, Ankara.
- MEB, (2018). Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı, Ankara.
- Mercin, L., Alakuş, A.O (2007). Birey ve toplum için sanat eğitiminin gerekliliği, *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9, 14-20.
- Sönmez, V., Alacapınar, F.G. (2011). Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şahin, D., Yağcı, M.M. (2012). Bireyin toplumsallaşması sürecinde sanat eğitiminin önemi, Batman Üniversitesi Uluslararası Bilim ve Kültür sempozyumu, 18-20 Nisan, Batman.
- Zorluoğlu, S.L., Kızılaslan, A., Sözbilir, M. (2016). Ortaöğretim kimya dersi programının kazanımlarının yapılandırılmış Bloom Taksonomisine Göre Analizi ve Değerlendirilmesi, *Necatibey Eğitim Fakültesi Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 10(1), 260-279.

Zorluoğlu, S.L., Şahintürk, A. ve Bağrıyanık, K.E. (2017). 2013 Yılı Fen Bilimleri Öğretim Programı Kazanımlarının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre Analizi ve Değerlendirilmesi, *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 1-15.

EKLER

5. SINIF KAZANIMLARI

G.5.1.1. Görsel sanat çalışmasını oluştururken uygulama basamaklarını kullanır.

Beyin fırtınası ile başlayan, fikirleri sentezleme, tasarlama, eskiz yapma, detaylandırma ve görsel sanat çalışmasını oluşturmaya kadar devam eden sürecin bilinmesi ve uygulanması sağlanır. Kazanım ile ilgili değerler üzerinde durulmalıdır.

G.5.1.2. Görsel sanat çalışmasında mekân olgusunu göstermek için ölçü ve oranı kullanır.

Eşyaların konumu, yakın-uzak ve büyük-küçük ilişkisinin dikkate alınması üzerinde durulabilir.

G.5.1.3. Görsel sanat çalışmasında hava perspektifini kullanır.

Perspektif konusu ele alınır. Hava (renk) perspektifinin ne olduğu, yaşamda karşılaşılan buna ilişkin sanat eserlerinden örnekler gösterilerek öğrencilerin peyzaj konulu bir çalışma yapmaları ve hava perspektifini uygulamaları sağlanır.

G.5.1.4. Gözlemlerinden yola çıkarak orantılarına uygun insan figürü çizer.

Figürün ne olduğu örneklendirilerek açıklanır. Figürlerdeki oran-orantı üzerinde durulur. Öğrencilerden gözlemledikleri bir insan figürünü oranlarına uygun bir şekilde çizmeleri istenir.

G.5.1.5. Görsel sanat çalışmasında dijital teknolojiyi kullanır.

Okulun imkânlarına göre video, bilgisayar, fotoğraf makinesi, tablet vb. tercih edilebilir. Çağın getirdiği dijital teknolojilerin, ileride çok daha fazla bir şekilde hayatımızın bir parçası olacağı düşüncesinden hareketle, sanat/tasarım alanında nasıl ve nerelerde kullanıldığı, ileride de nasıl ve nerelerde kullanılabileceği üzerinde durulur. Mevcut imkânlara göre, bu teknolojilerden biri veya birkaçından yararlanarak çalışma yapmaları sağlanabilir.

G.5.1.6. Sanat malzemelerini kullanarak rölyef veya heykel oluşturur. B Uygulama Yaratma

G.5.1.7. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır.

Renk: Öğrencinin oluşturduğu renkler, açık, koyu **Form:** İç bükey, dış bükey, negatif, pozitif **Doku:** Yüzey süslemesi **Değer (Valör):** Bir rengin şiddeti, açık, koyu, orta veya yüksek kontrast **Denge:** Simetrik, asimetrik, merkezî

5.2. Kültürel Miras

G.5.2.1. Yerel kültüre ait motifleri açıklar.

Mimari, resim, halı, kilim, takı, çini, yazma eserleri, tuğra vb. eserler üzerindeki sembolik anlamlar taşıyan motifler üzerinde durulur. Bu alanla ilgili sanatçı ve zanaatkarların eserleri; Sivas Divriği Ulu Camii ve Şifahanesi, Erzurum Çifte Minareli Medrese, Dolmabahçe Sarayı vb. yapılarıdaki motifler; geleneksel Türk sanatlarında yer alan lale, karanfil, hayat ağacı gibi motifler gösterilebilir. Motiflerin anlamları üzerinde durulurken Selçukluların sekiz köşeli yıldızının adalet, eşitlik, hak anlamlarına geldiği ve bu kavramların neler olduğu açıklanabilir.

G.5.2.2. Farklı kültürlerin sanatı ve sanatçıları arasındaki benzerlik ve farklılıkları açıklar.

Türk kültürü başta olmak üzere Avrupa, Asya, Afrika vb. kültürlerine ait sanatçı ve eserlerinden örnekler incelenir.

G.5.2.3. Geçmişte ve günümüzde yapılmış olan sanat eserleri arasındaki farklılıkları söyler.

Kazanımla ilgili değerler üzerinde durulmalıdır.

G.5.2.4. Müzeler ile Görsel Sanatları ilişkilendirir.

Müze, müze türleri ve müzelerin kültürel mirasa katkıları üzerinde durulur.

G.5.2.5. Kullanılan sanat malzemeleri ile görsel sanat alanındaki meslekleri ilişkilendirir.

Sanat alanındaki meslekler ve bu mesleklerde kullanılan malzemeler üzerinde durulur. (Örneğin heykeltıraşın eserlerini oluşturması için kil, metal, taş, bronz, alçı, ahşap gibi malzemeleri kullanması).

5.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik

G.5.3.1. Doğal ve inşa edilmiş çevreyi karşılaştırır.

Doğal oluşmuş peribacaları, Damlatış Mağarası gibi yapılar ile kentler arasındaki farklar üzerinde

G.5.3.2. Seçilen sanat eserinin görsel özelliklerini analiz eder.

G.5.3.3. Seçilen sanat eserinin içeriğini yorumlar.

G.5.3.4. Bir sanat eserini yapıldığı dönem ve şartlara göre analiz eder.

Eseri incelenen sanatçının içinde bulunduğu çevre ve şartlar, sanat eserinin işlevi, sanatçıyı etkileyen dinsel, düşünsel, kültürel özellikler araştırılır.

G.5.3.5. Kendi görsel sanat çalışmasını değerlendirir.

İçinde bulunduğu çevre ve şartlara göre oluşturduğu çalışmasını ifade etmesi sağlanır. Bu uygulama sözlü ve yazılı olarak yaptırılabilir.

G.5.3.6. Sanat eserlerinin neden farklı değerlendirildiğini açıklar.

Bir sanat eseri duysal, ekonomik, tarihsel, sosyokültürel, işlevsel vb. açılardan değerlendirildiği için estetik yargıların farklı olabileceği üzerinde durulur.

G.5.3.7. Görsel sanat çalışmasında etik kurallara uyar.

Kazanımla ilgili değerler üzerinde durulmalıdır.

6. SINIF KAZANIMLARI

6.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

G.6.1.1. Öğrenciler görsel sanat çalışmalarından oluşan bir sunum dosyası hazırlar.

Beyin fırtınası ile başlayan; fikirleri sentezleme, tasarlama, eskiz yapma, detaylandırma ve görsel sanat çalışmasını oluşturmaya kadar devam eden süreci yansıtan sunum dosyası hazırlanır.

G.6.1.2. Görsel sanat çalışmasını oluştururken farklı materyalleri ve teknikleri kullanır.

G.6.1.3. Görsel sanat çalışmasındaki fikirlerini ve deneyimlerini; yazılı, sözlü, ritmik, drama vb. yöntemlerle gösterir.

Sınıfta müzik, hikâye ve drama örnekleri sunularak öğrencilerin duygu ve hayal dünyaları zenginleştirilerek görsel sanat çalışmaları yapmaları sağlanır.

G.6.1.4. Seçilen tema ve konu doğrultusunda fikirlerini görsel sanat çalışmasına yansıtır.

G.6.1.5. Görsel sanat çalışmasında perspektifi kullanır.

Yakın çevreden ve sanat eserlerinden çizgi perspektifine örnekler gösterilerek konu açıklanır. Bu kazanımda mekânda derinlik etkisi yaratmak için çizgi perspektifi kullanılır.

G.6.1.6. Gözleme dayalı kısa ve uzun süreli çizimler yapar.

G.6.1.7. Üç boyutlu çalışmalar oluşturmak için oyma, asamblaj veya modelleme tekniklerini kullanır.

Asamblajın doğal, endüstriyel nesne veya parçalarının yeni bir düzen içerisinde bir araya getirilmesi ile oluştuğu vurgulanır. Kazanım ile ilgili değerler üzerinde durulmalıdır.

G.6.1.8. Görsel sanat çalışmasında farklı geleneksel Türk sanatları alanlarını bir arada kullanır.

Görsel sanat çalışması oluşturulurken ebru ile kaligrafi, ebru ile katı', takı ile örme vb. farklı geleneksel Türk sanatları alanları bir arada kullanılabilir.

G.6.1.9. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır.

Renk: Renk ilişkileri

Çizgi: Farklı çizgi türleri

Doku: Yüzeysel doku, görsel doku

Değer: Derecelendirme

Oran-Orantı: Gerçekçi, deforme edilmiş

6.2. Kültürel Miras

G.6.2.1. Bir sanatçının eserlerinde seçtiği konuyu, kullandığı malzeme ve tekniği açıklar.

Bir eserin hangi tekniklerle yapılmış olabileceği üzerinde durularak eserin özellikleri anlaşılmasına çalışılır.

G.6.2.2. Etnografya müzelerindeki ürünler aracılığıyla geleneksel sanat örneklerini inceler.

Etnografya müzesinin bulunmadığı yerlerde tıpkıbasımlardan, belgesellerden, sanal müzelerden vb. yararlanır.

G.6.2.3. Toplumda geleneksel sanatların rolünü açıklar.

Geleneksel sanatlar konusunda farkındalık oluşturulur. Geleneksel sanatlara sahip çıkmanın bir sorumluluk olduğu üzerinde durulur. Bu anlayışın yerel ve özgün olan kültürü korumaya dönük bir çaba olarak görülmesi sağlanır. Evrensel anlamda sanat ve tasarım dünyasına bir zenginlik kattığı anlatılır.

G.6.2.4. Anadolu uygarlıklarına ait eserleri müzeler aracılığıyla inceler.

Anadolu uygarlıklarına (Urartular, Hattiler, Frigler, Selçuklular vb.) ait eserlerin araştırılması, yaratıcı drama (örneğin donuk imge) veya müze sepeti oyunu vb. yöntemlerden yararlanılması sağlanır. Kazanım ile ilgili değerler üzerinde durulmalıdır.

G.6.2.5. Görsel sanatlar, tarih ve kültürün birbirlerini nasıl etkilediğini açıklar.

G.6.2.6. Görsel sanatlardaki meslekler arasındaki benzerlik ve farklılıkları söyler.

6.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik

G.6.3.1. Sanat eserini tanımlarken, çözümlerken, yorumlarken ve yargılarken eleştirel düşünme becerilerini kullanır.

Sanat eserini inceleme, sanatçının neyi anlatmak istediğinin ve nasıl anlattığının olabildiğince detaylı açıklanmasıdır. İncelemenin sonunda “Bu eser başarılı mı? Neden başarılı?” sorularına cevap verilir.

Kazanımla ilgili değerler üzerinde durulmalıdır.

G.6.3.2. Sanatçının eserinde yansıttığı duygu ve düşünceleri açıklar.

G.6.3.3. Görsel dilin ifadeleri aktarmadaki etkisini açıklar.

İncelenen sanat eserindeki sanat elemanları ve tasarım ilkelerinin ifadeleri aktarmadaki rolü üzerinde durulur.

G.6.3.4. Sanatçıların niçin sanat eseri oluşturduklarını tartışır.

G.6.3.5. Kişisel fikirlerin ve değer yargısının sanat eserinin değerlendirilmesindeki etkisini açıklar.

G.6.3.6. Sanat eserinin hisleri, duyguları ve estetik tepkiyi nasıl harekete geçirdiğini açıklar.

7. SINIF KAZANIMLARI

7.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

G.7.1.1. Görsel sanat çalışmalarını oluşturmak için araştırmaya dayalı uygulama sürecinin basamaklarını eskiz defterinde gösterir.

Sosyal girişimcilik bağlamında planlama yapma, yaptıklarını raporlaştırma, sunma ve savunma konularına değinilebilir.

G.7.1.2. Görsel sanat çalışmasında sanat tekniklerini birlikte kullanır.

Bu kazanımda öğrencinin sanat tekniklerinden birkaçını (baskı teknikleri, mozaik, kolaj, kâğıt vitray, sulu boya vb.) görsel sanat çalışmasında kullanması sağlanır.

G.7.1.3. Yaşantısının herhangi bir anını hikâyeleştirerek görsel sanat çalışmasına yansıtır.

G.7.1.4. Görsel sanat çalışmasında geleneksel ve güncel sanat malzemeleri ile teknikleri kullanır.

Geleneksel malzemeler olarak kuru boya, sulu boya, pastel boya, fırça vb.; güncel sanat malzemeleri olarak akrilik kalem, sulu boya kalemi vb. tercih edilebilir.

G.7.1.5. Görsel sanat çalışmasında farklı perspektif tekniklerini kullanır.

Mekânda derinlik etkisi yaratmak için çizgi ve hava (renk) perspektifi birlikte kullanılır.

G.7.1.6. Gözleme dayalı çizimler yapar.

G.7.1.7. Atık malzemeleri kullanarak üç boyutlu çalışma yapar.

Kazanımla ilgili değerler üzerinde durulmalıdır.

G.7.1.8. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır.

Renk: Kromatik renk ilişkileri

Kroma: Bir rengin parlaklıktan donukluğa veya ısıltılı hâlden griliğe doğru geçişi

Çizgi: Zıtlık, derecelendirme

Mekân: Boşluk, doluluk

Vurgu: Odak nokta, baskın

Oran-Orantı: Gerçekçi, abartılı

7.2. Kültürel Miras

G.7.2.1. Sanat eserlerindeki üslupları açıklar.

Özgün sanat eserleri ile tasarımlar üzerinde sanatçıların kullandıkları fırça darbeleri, renkleri, bilgi objeleri, konu seçimleri ve biçimlerinin sanatçının üslubunu oluşturduğu üzerinde durulur. Yerli ve yabancı sanatçı ile tasarımcılardan örnekler verilir, eserleri incelenir.

G.7.2.2. Sanat, tarih ve kültürün birbirini nasıl etkilediğini analiz eder.

G.7.2.3. Sanatçıların topluma sağladığı katkıları açıklar.

Sanatçıların kültürel, sosyal, ekonomik, eğitsel değer vb. açılardan topluma yaptığı katkılar tartışılır.

G.7.2.4. Tarihi olayların sanat eserleri üzerindeki etkisini inceler.

Göç, savaş, reform, ekonomik buhran vb. olayların sanatçıyı, dolayısı ile eserlerini de etkilediği üzerinde durularak örnekler üzerinden açıklanır.

7.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik

G.7.3.1. Sanat eserinde ele alınan tema, konu ve sembolleri tanımlar.

G.7.3.2. Sanat eserini değerlendirmek için sanat eleştirisi yöntemini kullanır.

3. sınıfın 3.3.4. numaralı kazanımında sanat eleştirisi kısmında yer alan sorulara ek olarak aşağıdaki sorulara da yer verilir:

Tanımlama:

Çözümleme:

Yorumlama:

Yargı:

G.7.3.3. Sanatçıların eserlerini oluşturma süreçlerini karşılaştırır.

Farklı sanat eserlerinin (seramik, resim, heykel vb.) oluşturma süreçlerinin karşılaştırılması üzerinde durulur.

G.7.3.4. Görsel sanat eserlerindeki sanatçının görsel sanat eserine yansıyan üslubunu fark eder.

G.7.3.5. Kişisel ve bağlamsal bilgiler temelinde sanat eserini inceler.

Bağlamsal bilginin sanatçının içinde bulunduğu çevre ve şartlar, sanat eserinin işlevi, sanatçıyı etkileyen dinsel, düşünsel ve kültürel özellikleri içeren bilgi olduğuna dikkat edilmelidir. Kişisel bilginin bir sanat eserini gözlemleyerek ve inceleyerek elde edilen bilgi olduğu vurgulanır.

G.7.3.6. Sanat eserinde sosyal ve kültürel inanışların etkisini yorumlar.

Farklı kültürdeki inanışların ve sosyal çevrenin eser üzerine etkisi yorumlanır. Kazanımla ilgili değerler üzerinde durulmalıdır.

G.7.3.7. Çağdaş medyadaki imaj, yazı ve sembol gibi unsurların yönlendirici etkisini açıklar.

G.7.3.8. Bilgi ve deneyimlerin sanat eserine yönelik bakış açısını nasıl etkilediğini açıklar.

8. SINIF KAZANIMLARI

8.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

G.8.1.1. Görsel sanat çalışması oluşturma sürecini eskiz defterinde gösterir.

Girişimcilik bağlamında planlama yapma, yaptıklarını raporlaştırma, sunma ve savunma konularına değinilir.

G.8.1.2. Görsel sanat çalışmalarından oluşan bir sunum dosyası hazırlar.

Öğrencinin dönem başından itibaren yapmış olduğu araştırma ve uygulama çalışmalarından bazılarının belli bir sistematik içerisinde hazırlanması ve sunulması sağlanır.

G.8.1.3. Görsel sanat çalışmasını oluşturmak için güncel sanattan yararlanır.

Çağın getirdiği teknolojik yeniliklerle oluşturulmuş sanat eserleri ve tasarımlardan örnekler gösterilerek öğrencinin kendi yapmak istediği çalışmada bunlardan nasıl yararlanılabileceği üzerinde durulur.

G.8.1.4. Yazı ve görsel kullanarak görsel sanat çalışması oluşturur.

Güncel ve sosyal sorumluluk gerektiren konularla ilgili afiş veya karikatür çalışmasının özellikleri ve oluşturulma süreci üzerinde durulabilir.

G.8.1.5. Güncel olayları görsel sanat çalışmasına yansıtır.

Ekonomi, doğal afetler, çevre duyarlılığı, iş sağlığı güvenliği, bilimsel gelişmeler, teknolojik gelişmeler vb. konulardan yararlanılabilir.

G.8.1.6. Görsel sanat çalışmasında farklı perspektif tekniklerini kullanır.

Mekânda derinlik etkisi yaratmak için tek kaçarlı / iki kaçarlı perspektif ve hava perspektifi birlikte kullanılır.

G.8.1.7. Gözleme dayalı çizimlerinde farklı bakış açılarını yansıtır.

Çizimler; kuş bakışı, balıkgözü, solucan bakışı, karşıdan bakış gibi farklı bakış açılarıyla oluşturulur.

G.8.1.8. Farklı teknik ve materyalleri bir arada kullanarak üç boyutlu çalışma yapar.

G.8.1.9. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır.

Renk: Zıtlık ilişkisi

Değer: Gölgeleme

Oran-Orantı: Oran ilişkileri

Birlik: Uyum

Çeşitlilik: Bir veya daha fazla sanat elemanının uyumlu birlikteliği

8.2. Kültürel Miras

G.8.2.1. Sanat eserinin sosyal, politik ve ekonomik faktörlerden nasıl etkilendiğini açıklar.

G.8.2.2. Sanatçıların toplumda üstlendiği rolleri yorumlar.

Özel gereksinimli bireyler konusunda farkındalık oluşturmak için hazırlanmış kamu spotları izletilebilir.

G.8.2.3. Dönem, üslup ve kullanılan malzemelere göre sanat eserlerinin özelliklerini karşılaştırır.

G.8.2.4. Müzelerdeki eserlerin korunmasının önemini açıklar.

Tarihî yapılar ile müzelerdeki eserlerin öncelikle bir milletin, sonra tüm insanlığın ortak malı olduğu üzerinde durulur. Sanatın “evrensel bir dil” olma özelliğinin buradan geldiği açıklanır. Kazanım ile ilgili değerler üzerinde durulmalıdır.

8.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik

G.8.3.1. Sanat eserinde kullanılan görsel dilin ifadeleri aktarmadaki etkisini analiz eder.

Sanat elemanları ve tasarım ilkeleri bağlamında sanat eserleri incelenir.

G.8.3.2. Bir sanat eserinin değerlendirilmesinde bilgi ve deneyimlerin etkisini söyler.

G.8.3.3. Sanatla ilişkili olarak estetiğin ne olduğunu açıklar.

G.8.3.4. Kendisinin ve akranlarının çalışmalarını analiz eder.

G.8.3.5. Sanatın tanımlamasını yapar.

Sanatın farklı zaman dilimlerindeki tanımlarının, türlerinin ve değişiminin tartışılması sağlanır.

G.8.3.6. Çağdaş medyadaki imaj, yazı ve sembol gibi unsurların etkisini analiz eder.

Markaların, şirketlerin vb. kurumların kullandıkları logo, slogan, yazı karakteri, renk, koku vb. imaj oluşturan kurumsal kimlik tasarımlarının hem ekonomik hem de tanıtım anlamında önemli etkisi olduğu irdelenir. Burada finansal okuryazarlık, sosyal-finansal girişimcilik, enerji tasarrufu ve vergi bilinci konuları üzerinde durulabilir.

G.8.3.7. Popüler kültürün günümüz görsel sanatlarına etkisini açıklar.

Türk ressamlardan Erol Akyavaş'ın ve Avrupa Sokak sanatçısı Banksy'in eserlerinden örnekler gösterilir.